

Ліси зцілюють тіло, а книга – душу

Біблія

№ 6 (57)
2019
(червень)

ТЕРАПЕВТ

Видається з 1 жовтня 2014 року

*Бюлетень Наукової бібліотеки
Харківського національного медичного університету*

Засновник новітньої анатомії – Андреас Везалій

Зміст

Випуск присвячений Дню медика

Бібліотечна скарбниця:

по сторінках рідкісних та цінних видань

Про Енциклопедичний словник Брокгауза і Ефрона

Т. Костюкевич.....С. 3-4

Харків медичний

Вильгельм Федорович Грубе —

выдающийся хирург и общественный деятель. Часть 2

З. Петрова.....С. 5-7

Фундатори

Засновник новітньої анатомії – Андреас Везалій

М. Заговора.....С. 8

Читання зі смаком

Начало врачебной карьеры

В. Серпухова.....С. 9-10

Україна: цікаво знати

Р. Вороніна.....С. 11

«Поставим памятник врачам»

Е. Аристов, О. Шурак.....С. 12

Натхнення

Жизнь Санты. Эпизод седьмой (летний)

Л. Малихіна.....С. 13

Хроніка подій

Зустрічаємо гостей

Віктренінг для бібліотекарів

Вебінар з Web of Science

Головний документ країни (до Дня Конституції)

Редакція.....С. 14-15

О. С. Пушкін і Україна
(220 років від дня народження
знаменитого поета, класика
світової літератури)

М. Заговора.....С. 16-17

Нотатки про конференцію медичних бібліотек України

Н. Гаєва.....С. 18-19

Анонси подій

Вітання з днем народження

.....С. 20

Бібліотечна скарбниця:

по сторінках рідкісних та цінних видань

Тетяна Костюкевич

Про Енциклопедичний словник Брокгауза і Ефрона

Мої вітаннячка шанувальникам «Скарбнички». Сьогодні ми згадаємо про один з кращих в світі універсальних довідників – Енциклопедичний словник Брокгауза і Ефрона. І хоч він вийшов з друку ще до 1917 року, до цих пір користується великою повагою. На час виходу в світ словник не поступався ні німецькому «Брокгаузу», ані французькому «Лаурусу», ані англійській «Британиці».

Енциклопедичний словник Брокгауза і Ефрона це універсальна енциклопедія, яка видавалася в Російській Імперії акціонерним видавничим товариством Ф.А. Брокгауз – І.А. Ефрон в 1890-1907 роках.

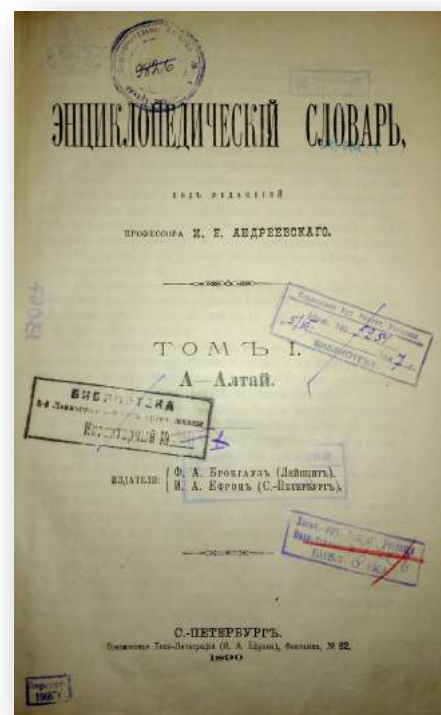
Про німецьке книготорговельне видавництво Брокгаузів ми вже розповідали в минулому випуску «Бібліотерапевта». Тепер коротко про Ефрона. Ілля Абрамович Ефрон – відомий російський типограф і книговидавець. В 1880 році Ефрон придбав типографію в Петербурзі,

а в 1889-му організує сумісно з німецьким видавництвом «Ф.А. Брокгауз» видавниче товариство «Ф.А. Брокгауз – І.А. Ефрон», яке випускає практично всі великі енциклопедії того часу російською мовою. До їх числа входять Великий (в 86 томах), Малий (в 3 томах), Новий (в 48 томах) енциклопедичні словники, Енциклопедія практичної медицини та інші. Видавництво проіснувало до 1930 року.

До енциклопедичного словника Брокгауза і Ефрона увійшло 121 240 статей, 7 800 ілюстрацій та 235 географічних мап. Видання виходило в двох варіантах – 41 том та 2 додаткових, і у напівтомах (кожен том складався з двох книжок і мав подвійну нумерацію), тобто вдвічі більше – 82 томи і 4 додаткових.

Перші 8 томів вийшли під редакцією проф. І.Ю. Андрієвського – письменника, юриста, історика та архівіста. У своїй передмові до першого тому Андрієвський з гордістю роз-

повідає про завдання і великі надії, які покладаються на появу такої енциклопедії, адже за основу брали найвідоміше німецьке (13-те) видання Брокгауза «Conversations Lexicon» з її багатими додатками: географічними мапами, малюнками. І це видання Енциклопедичного словника представляється таким відомим видавництвом «Ф.А Брокгауза», яке вже давно здобуло в Європі велику популярність і на цей час уже за співпрацею з видавничою фірмою І.А. Ефрона!

«Полагая в основу немецкое издание Брокгауза, я извлекаю из него путем перевода все те статьи, которые, по моему мнению, вполне удовлетворительны и не требуют никаких изменений. Те же статьи его Лексикона, которые не могут удовлетворить предъявлению строгих требований, я предоставляю себе изменять, дополнять и совершенно заменять новыми статьями, на основании других Энциклопедий Британской, Французской, прежних русских и самостоятельных научных сочинений, и специальных работ» – писав І.Ю. Андрієвський.

Також він вказує, що все важливе і видатне стосовно Російської Імперії, теж займе своє місце на сторінках Енциклопедичного словника. Для нього розробили особливий шрифт - компактний і разом з тим неважкий для читання, який дає можливість в 16-18 томах розмістити величезний матеріал.

Розмір Енциклопедичного словника намітили у кількості

16-17 томів, але вже з 3-го тому план видання було розширено.

Збільшили кількість слів і статей, які відсутні в німецькому оригіналі, що відповідно підняло число томів до 43.

Випустивши перші 8 напівтомів у 1891 році, редактор Іван Юхимович Андрієвський помер і редакторами енциклопедії стали письменник, адвокат К.К. Арсен'єв і фізик, викладач, професор Санкт-Петербурзького університету Ф.Ф. Петрушевський.

Сліпий, не завжди вдалий переклад статей Лексикону викликав нарікання і часто критикувався, тому з приходом нової редакційної групи розпочався новий період в історії Енциклопедії. До складу редакції було запрошено багато відомих вчених і філософів того часу: Д.І. Менделєєв, В. Соловійов, С.А. Венгеров, А.Н. Бекетов, А.І. Воейков та інших. З цього часу «Conversations Lexikon» відходить на другий план, а основне місце відводиться самостійним статтям, особливо як-

що вони стосуються території Росії того часу, культури, географії. Заміна перекладених статей оригінальними, поява нових авторів змінили сам характер видання. Сталося перетворення енциклопедії в зібрання найновіших досягнень і відкриттів за всіма галузями науки та техніки. Енциклопедію дуже легко читати. Манера подачі матеріалу розкута, вільна. Легкі до сприйняття статті, написані авторами, мають свої оригінальні стилі.

В наш час, Енциклопедичний словник Брокгауза і Ефрона є громадським надбанням, і незважаючи на застарілий науково-технічний матеріал, має велику історичну цінність та неодноразово перевидавався. Сучасних книголюбів порадувала поява з друку двох репринтних відтворень легендарного Енциклопедичного словника з електронною версією для загального користування - <http://resource.history.org.ua/item/0008439>

Вильгельм Федорович Грубе – выдающийся хирург и общественный деятель. Часть 2

Вильгельму Федоровичу Грубе представилась возможность совершить еще одно благое дело, принесшее несомненную пользу университету и населению города. Эта возможность появилась благодаря исключительному организаторскому таланту Вильгельма Федоровича, который он проявил при оказании медицинской помощи пострадавшим во время крушения императорского поезда 17 октября 1888 г. Крушение поезда, в котором император Александр III с семьей возвращался из Крыма в столицу, произошло недалеко от Харькова, у станции Борки.

Масштабы катастрофы были впечатляющими: 21 человек погиб, 23 получили серьезные ранения (настолько серьезные, что двое из них умерли в больнице),

у 14 человек были легкие ранения. Императорская семья не пострадала. Один чиновник из свиты получил легкое ранение; погибшие и раненые были из обслуживающего персонала (лакеи, повара, официанты, кондукторы и др.).

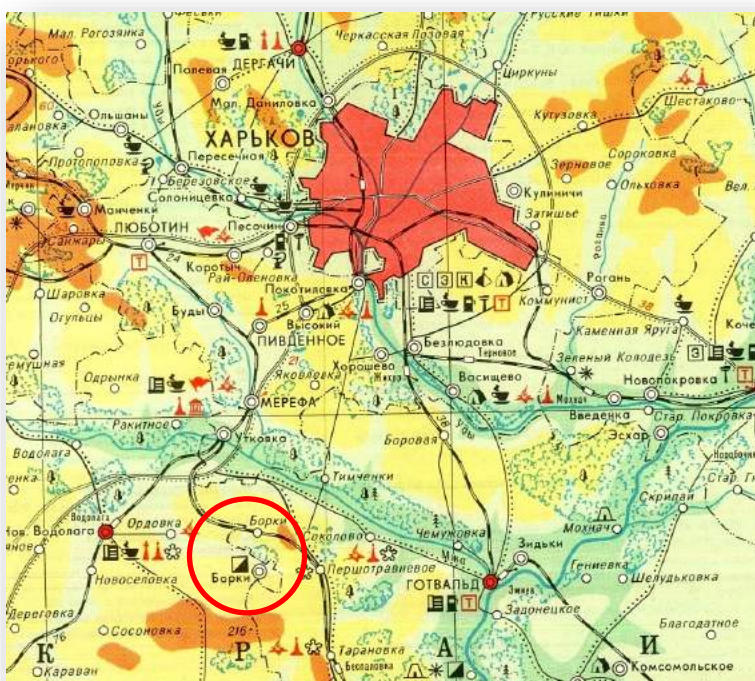
По тревоге к месту крушения прибыло 100 солдат со своими офицерами. Немедленно, под руководством императора, солдаты приступили к освобождению раненых и погибших из-под обломков разбитых вагонов. Вскоре раненые были размещены внизу насыпи.

Погода в тот день была ненастная: шел проливной дождь, дул холодный, пронизывающий ветер (по новому стилю было уже 29 октября), а раненые лежали на мокром глинистом грунте. По

приказанию императора были разведены костры, раненые прикрыты запасными шинелями солдат, но это не могло согреть мерзнущих людей.

Со станции Борки к месту крушения прислали поезд. Приехали рабочие, которые должны были помочь солдатам поднять на насыпь раненых и погибших. Наконец, появился врач, доктор Бирюкович, но у него с собой был только карманный набор инструментов и немного бинтов. Прибывшие ранее фельдшеры имели лишь немного ваты и марли. Ни одного из антисептических средств в необходимом количестве не оказалось. Наблюдалась, уже ставшая дурной традицией, славянская неразбериха и нерасторопность. Врач вынужден был ограничиться перевязкой только наиболее тяжелых раненых, ввиду недостатка бинтов и марли. В ход пошло чистое постельное белье из сохранившихся вагонов, которое императрица передала для перевязок.

Переноска раненых к вагонам оказалась нелегкой задачей. Неопытные солдаты, не подготовленные к роли санитаров, должны были поднять на насыпь, более 10 метров в высоту, по скользкому крутому склону 37 раненых и 21 мертвое тело. Когда эта работа была закончена, на новом месте снова развели костры, чтобы хоть немного согреть коченеющих раненых.

Особенно тяжелой оказалась погрузка пострадавших в вагоны. Двери в них были настолько узкими, что ни носилки, ни диванчики из разбитых вагонов не входили в них. Пришлось воспользоваться доской от разбитого стола из императорской столовой, на которой с трудом удавалось продвинуть раненых сквозь узкие двери. Причем, это можно было сделать, только подняв импровизированные носилки выше уровня дверных перил. Для чего возле каждого вагона сооружали подставки для носильщиков, которые поднимали доску с раненым и передавали его другой группе солдат, находившихся на площадке вагона. Для такой погрузки на каждого раненого требовалось 12 человек. К концу погрузки прибыл санитарный поезд Министерства путей сообщения, в котором был только один вагон, приспособленный для перевозки тяжелораненых; мало этого, поезд по непонятной причине простоял на станции Борки 45 минут.

Когда все раненые были размещены в вагонах, а мертвые погружены в отдельный вагон, оба поезда были сцеплены и отправлены в Харьков. На станции Борки этот поезд встретился с составом, в котором ехала группа университетских хирургов во главе с В.Ф. Грубе. Профессор получил телеграмму, вызывавшую его на место крушения только в 4 часа дня (катастрофа произошла в час пополудни), а уже в половине пятого выехал со своими ординаторами и несколькими студентами-медиками четвертого курса.

Этот поезд прибыл на станцию Борки в 17:45, где застал длинный состав, переполненный ранеными и телами погибших. С этого времени в оказании помощи раненым произошел крутой перелом. Профессор В.Ф. Грубе привез с собой большой запас перевязочного материала и антисептических средств, а также необходи-

мые инструменты. Переходя со своими помощниками из вагона в вагон, В.Ф. Грубе осматривал каждого раненого и отдавал распоряжения, какая конкретно помощь ему требуется. После тщательной очистки и дезинфекции, на рану накладывали свежую повязку. Профессор постоянно следил за правильным исполнением предписанного. Работа проводилась уверенно, быстро, умело. Продолжалась она и во время движения поезда к Харькову. За этот срок всем (!) раненым была оказана квалифицированная медицинская помощь. Обработка ран была проведена настолько надежно, что у многих раненых заживление прошло без лихорадки и осложнений.

Тотчас по прибытии на вокзал профессор В.Ф. Грубе занялся выгрузкой раненых. Для сокращения

пути транспортировки каждый вагон по очереди подавался ко входу в императорские помещения, и раненые на носилках осторожно переносились на вокзал.

Профессор занялся распределением раненых. В руководимую им факультетскую хирургическую клинику были отправлены 9 тяжелораненых; только одного умирающего, который бы не вынес длительной транспортировки, направили в Александровскую больницу, куда отнесли еще троих пострадавших; в железнодорожную больницу были помещены 10 человек; 14 легкораненых для отдыха и перевязки были отправлены в Александровскую и железнодорожную больницы, на другой день они уехали самостоятельно.

Фото с места катастрофы

Под непосредственным наблюдением В.Ф. Грубе каждого раненого осторожно укладывали на носилки и 4 человека несли их в клинику, которая находилась далеко от вокзала — на Университетской горке. Группу сопровождали еще 4 носильщика, чтобы можно было сменять уставших. Ручная переноска была избрана, чтобы избежать тряски на булыжных мостовых, мучительной для пострадавших, многие из которых имели переломы.

В.Ф. Грубе поручил своему ординатору Кононенко организовывать обмывание тел и проследить за соблюдением всех христианских обрядов, поскольку на следующий день их тела в гробах нужно было отправить в Петербург.

После этого проф. В.Ф. Грубе около 10 часов вечера отправился в клинику, чтобы лично проследить за окончательным этапом обработки ран пострадавших. Раненые были снова внимательно осмотрены. Каждая царапина рассматривалась как возможный источник инфекции. Профессор, наравне со своими ординаторами, занимался тщательной очисткой и дезинфекцией поврежденных. После этого всем раненым снова были наложены антисептические повязки. Работа продолжалась более трех часов. Раненые, которых накормили и напоили, только в половине второго ночи смогли получить долгожданный отдых.

Через день после крушения императорская семья с обоими сыновьями посетила больницы, в которых лежали раненые, найдя для каждого слова утешения и поддержки.

Император Александр III оценил продуманность и слаженность работы хирургов университетской клиники. В.Ф. Грубе, давая во время этого визита пояснения о состоянии раненых, обратил внимание императора на ветхость и тесноту здания (тогда клиника

располагалась в старом деревянном флигеле). Предпринимавшиеся ранее прошения о выделении средств на новые клиники возвращались из Министерства народного просвещения с отказом. Только вмешательство царя, воочию убедившегося в непригодности старых клиник, помогло решению проблемы. Александр III дал распоряжение о предоставлении Харьковскому университету средств для построения клиник.

В 1896 г. строительство было закончено, и университет получил Клинический городок с четырьмя двухэтажными добротными зданиями, где разместились терапевтическая, хирургическая, акушерская и глазная клиники. Количество кроватей в университетских клиниках увеличилось более чем в полтора раза, что существенно улучшило не только преподавание, но и медицинскую помощь населению города и губернии.

К сожалению, долго работать в новой клинике Вильгельму Федоровичу не пришлось: в конце апреля 1898 г. он скончался. Похороны профессора показали глубину уважения, даже почитания харьковчанами знаменитого хирурга: на всем пути траурной процессии целителя провожали многочисленные опечаленные горожане.

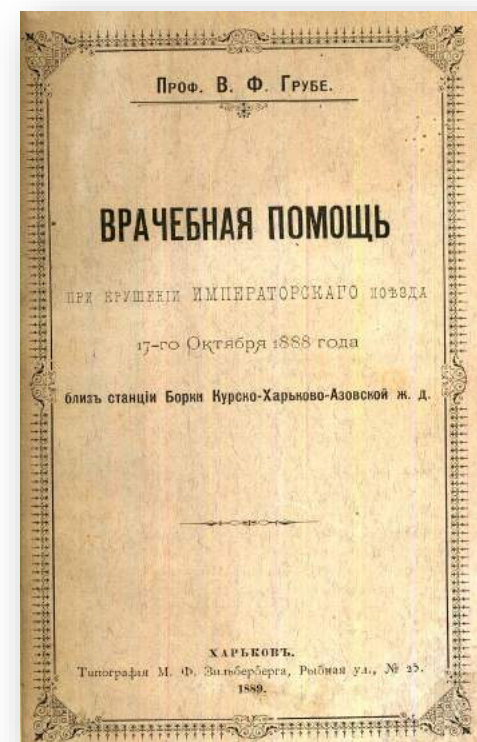
Кстати, его дочь, Фанни Грубе, исполнила волю отца и передала университету его хирургическую библиотеку, насчитывавшую более тысячи томов книг и журналов.

Заслуженный профессор Вильгельм Федорович Грубе оставил заметный след в истории харьковской медицины. Разносторонний ум, широчайшая эрудиция, знание основных европейских языков, что позволяло ему следить за научными открытиями и применять их в клинике, диагностический талант, виртуозная хирургическая техника, огромный клинический опыт, педагогическое ма-

В. Ф. Грубе († 28 апреля 1898 г.).

стерство приближали В.Ф. Грубе к идеалу врача и педагога. Современным врачам есть чему у него поучиться.

Использованные источники:

1. Фабрикант М. Б. Грубе Вильгельм Фёдорович / М. Б. Фабрикант // Медицинский факультет Харьковского университета за первые 100 лет его существования (1805-1905). — Харьков, Издание университета, 1905-1906. — Часть III. — С. 161-168.
2. Грубе В. Ф. Врачебная помощь при крушении императорского поезда 17-го октября 1888 года близ станции Борки Курско-Харьково-Азовской ж. д. / В. Ф. Грубе. — Харьков, 1889. — 37 с.
3. Погребение В.Ф. Грубе // Записки императорского Харьковского университета. — 1898. — Кн. 4. — С. 30-33.
4. Петрова З. П. Выдающийся харьковский хирург Вильгельм Федорович Грубе / З. П. Петрова // Международный медицинский журнал. — 2006. — Т. 12, № 1. — С. 141-146.
5. Петрова З. П. Выдающийся харьковский хирург и общественный деятель заслуженный профессор В.Ф. Грубе / З. П. Петрова, Л. И. Чумак // Экспериментальна і клінічна медицина. — 2013. — № 1. — С. 184-195.

Фундатори

Марина Заговора

Засновник новітньої анатомії – Андреас Везалій

Андреас Везалій

Знаменитий хірург, засновник новітньої анатомії Андреас Везалій народився в 1514 р. в Брюсселі в сім'ї вчених-медиків, знавців історії медицини. Медичні книги, що були в бібліотеці родини, малому Андреасу читала ще мати.

У 1528 році Везалія прийняли на навчання в колегіум міста Льовен, де вивчав філософію і мови – латину, грецьку, арабську, стародавню єврейську. На студента великий вплив справив медик і філолог Гунтер з Андернаха, який пізніше виїхав до Парижа. На навчання в Паризький університет за своїм вчителем перебрався і Андреас. Гунтер з Андернаха створив переклад книги Галена з анатомії, саме йому ми завдячуємо введенням у наукову термінологію слів «фізіологія» та «патологія». Сміливий Андреас допомагав на аутопсіях ще в 20 років і переконливо довів, що нижня щелепа людини – непарна кістка, добре знав будову скелета людини та тварини, будь-яку кістку міг назвати на дотик. За його

словами анатомія – це основа медичних знань.

Церква забороняла розвиток природничих наук, а розтин трупів вважався блюзнірством. Везалій все таки знаходив можливість займатися улюбленою справою. При наявності коштів, домовлявся з цвинтарним сторожем і купував труп для розтину. Якщо грошей не було – розривав могилу самотійно.

У 22 роки отримав звання доктора медицини та став викладачем анатомії та хірургії в Падуанському університеті, який належав Венеціанській республіці і відрізнявся ліберальними поглядами через значне протистояння між аристократичним урядом Венеції і папським Римом. Андреас Везалій доклав зусиль для отримання дозволу на постачання на кафедру трупів страчених злочинців, така практика застосовувалась і в інших державах. На лекції Везалія приходило багато слухачів, але це не заважало працювати над 7-томним трактатом «Про будову людського тіла» – величезної наукової праці з новими науковими поглядами. У передмові до трактату Везалій писав: *«Мої заняття ніколи б не привели до успіху, якби під час своєї медичної роботи в Парижі я не доклав до цієї справи власних рук... І сам я, виточений власним досвідом, публічно провів третину розтинів самотійно»*. Головною метою досліджень вченого було достовірно описати розташування, фор-

ми і функції органів людського тіла. 5 років неймовірних старань увінчалися успіхом. Вже у 1538 р. він публікує Анатомічні таблиці – шість листів гравюр виконаних художником Стефаном Ван Калькаром. Це був перший анатомічний атлас!

Твір Везалія став явищем в середовищі науковців і богословів, викликав як підтримку, так і заздрість. Проти науковця виступив відомий паризький анатом, професор Сільвій за зазіхання на авторитет Галена та вказівки на помилки останнього. У своєму памфлеті образливо назвав Везалія – *«божевільним дурником, що власним зловонням отруює повітря в Європі»*. Везалій викликав Сільвія на своєрідну анатомічну «дуель» біля столу для аутопсій. Аби довести власну наукову правду, Везалій удався до публічних анатомічних розтинів в університетах Болоньї, Пізі, Падуї, де виявилися його здібності полеміста. Суспільство розкололося на прихильників і супротивників висновків науковця, останні з яких й розпочали кампанію проти самого Везалія, що активно підтримала католицька церква... Далі буде

Читання зі смаком

Валентина Серпухова

Начало врачебной карьеры

Настоящая карьера доктора начинается с прохождения интернатуры. Дальнейший его профессиональный путь во многом зависит от первых наставников — коллег с хорошим опытом работы, проверенными методами в лечебном процессе, индивидуальным подходом к каждому пациенту. Герой романа «Сельский врач» Патрика Тейлора — интерн, выпускник медицинского факультета Королевского университета Белфаста устраивается ассистентом у доктора, который работает в деревенской глубинке. Столкнувшись с его нетрадиционными способами лечения, своеобразным отношением к своим подопечным, молодой человек не в силах понять, кто перед ним — шарлатан или профи. В основу книги положены реальные события и опыт автора Патрика Тейлора, успешного врача и известного ирландского писателя.

Патрик Тейлор

Тейлор П. Сельский врач / Патрик Тейлор

// От первого лица: коллекция романов. — Москва, 2009. — С. 102-203.

Отрывок из произведения:

... Барри вошел в комнату с задернутыми шторами.

— Присаживайся. — О'Рейли указал на простой деревянный стул, сам опустился в кресло и нацепил на нос очки. — Значит, хочешь быть моим ассистентом?

— Да я ...

— Разумеется, хочешь. — О'Рейли вытащил из кармана вересковую трубку, зажег спичку. — Уникальная возможность.

Барри заметил, что его стул все время клонится вперед. Приходилось упираться ногами в пол и откидываться назад.

— Тебе понравится, — пообещал О'Рейли, воздев указательный палец к небу. — Может, еще станешь моим партнером...

... Барри пытался удержать равновесие.

О'Рейли раскатисто захохотал:

— Нога затекла?

— Да. С этим стулом что-то нето.

— Все с ним в порядке. Просто я его немного подработал.

— Как это?

— Кое-кто из жителей Баллибаклебо полагает, что моя обязанность — сидеть и выслушивать их жалобы, пока коров по домам не погонят. А у сельского врача нет на это времени. Поэтому я и ищу ассистента. Соглашайся, парень. Мне нужна помощь.

Барри колебался. Стоит ли работать с этим суровым типом?

— А что вы сделали со стулом?

В усмешке О'Рейли было нечто демоническое.

— Спил по паре сантиметров у передних ножек. Не очень удобно сидеть, правда? На таком стуле долго не удержишься.

— Это точно, — сказал Барри и подумал, что вообще не хочет здесь задерживаться.

— Вот и пациенты такого же мнения.

... Как врач может лечить, если работает как на конвейере?

— Сомневаюсь, что я смогу ...

— Только не относись к себе так серьезно, сынок, — снова расхохотался О'Рейли. Барри почувствовал, как краска заливает щеки.

— Доктор О'Рейли, я...

— Лаверти, есть и настоящему больные люди, которым мы на самом деле нужны. — О'Рейли стал совершенно серьезен.

Барри удивился тому, как приятно ему было слышать это «Мы». — Мне нужен помощник...

... О'Рейли стиснул ему локоть и шепнул:

— Запомни урок номер один. «Никогда не позволяй пациентам взять над тобой верх», — пронеслось в голове у Барри...

... — Ну, кто пришел за укрепляющим?

Несколько человек поднялись.

— ... пять, шесть, — считал О'Рейли. — Сначала я разберусь с вами. Погодите минутку. — О'Рейли направился в кабинет.

Барри последовал за ним. О'Рейли приготовил шесть шприцев и набрал в них розовую жидкость из бутылки с резиновой пробкой.

— Доктор О'Рейли, а что это?

— Витамин В 12, — усмехнулся О'Рейли.

— В 12? Но это же...

— Господи! Да я прекрасно знаю, что это не укрепляющее... И ты знаешь, что это не укрепляющее, но... — тут он усмехнулся во весь рот, — они-то не знают. Ладно, иди зови. Всех зови.

Барри отправился в приемную. Да уж, не такой медицине его учили.

— Те, кто на укрепляющее, будьте добры, за мной.

Шестеро жертв гуськом вошли в кабинет, где их ждал О'Рейли...

— Мальчик мой, не смотри ты на меня с таким осуждением. Вреда от этого им не будет никакого, а половина еще и почувствует себя лучше.

В словах старого врача была доля истины...

...Когда семейство Кеннеди было доставлено в больницу и О'Рейли убедился в том, что сэр Дональд Кроми согласен с диагнозом и будет оперировать немедленно, — Шевелись, если поторопимся, еще успеет на второй тайм. Когда О'Рейли выехал с территории больницы, Барри сказал:

— По-моему, вам просто повезло, что диагноз подтвердился.

— И почему же ты так решил?

— Вы так торопились, что не осмотрели девочку как следует. — Сынок, да диагноз был понятен с порога. Хотя бы по запаху изо рта. Ты что, хотел, чтобы я мял ей живот только потому, что так написано в книжках?

— Ну, я...

— Да ладно тебе, — сказал О'Рейли. — Незачем было ее мучить.

Барри была понятна логика О'Рейли. И черт подери, чем больше Барри об этом думал, тем больше понимал, что его старший и опытный коллега совершенно правильно не стал причинять ребенку лишнюю боль...

... Майора Фотерингама отправили в больницу уже час с лишним назад...

— Я очень расстроен.

— Оправдываться бессмысленно, — грустно признал Барри.

— Оправдываться? В чем?

— Я торопился. Не провел полного обследования.

— А если бы и провел. Думаешь, это что-нибудь дало бы?

— Я бы отправил его в больницу до того, как произошел удар.

— Может, и так. Но ты помнишь, что сказала его жена? О'Рейли отхлебнул виски.

— Вы о чем?

— О том, что все началось сегодня утром. Через много часов после твоего визита. Если бы все случилось вчера, ты бы этого не пропустил. Но кровотечения не было, и картина была неясная.

— Я вчера ошибся.

— Вот поэтому я и расстроен.

— Из-за того, что я не справился?

— Да нет же, болван ты этакий! Ты знал, что пациент склонен к симуляции. Ты поехал к нему, хотя вовсе не должен был этого делать. Фотерингаму не стало бы хуже, если бы ты вчера не поехал к нему, а отложил бы свой визит до утра.

— Меня это нисколько не оправдывает.

— Да за кого ты себя принимаешь? За Гиппократа? Ты думаешь, ты единственный врач, который допускал ошибки?

— Разумеется, и я ошибался. Тебе кажется, что, раз ты не был идеален, это конец всему. Все

нет. Ты еще не раз ошибешься. А сейчас ты рвешь на себе волосы, потому что считаешь, что должен быть безупречным. Вот это меня и расстраивает. Барри посмотрел на О'Рейли. Тот улыбнулся уголком рта и спросил:

— Сколько времени ты здесь?

— Две недели.

— Для меня это достаточный срок. Я же тебе сказал, что из тебя получится отличный врач. Но если ты все будешь принимать близко к сердцу, ты долго не выдержишь.

— Но я по-прежнему считаю, что мог сделать больше.

— Что ж, похвально, что ты это осознаешь, — сказал О'Рейли невозмутимо. — Но что случилось, то случилось...

... — В случае с Фотерингамом я недоглядел, но вы правы. Я постараюсь усвоить урок и не мучить себя.

— Молодец. «Ошибаться свойственно человеку...»

— «А прощать — Господу». Александр Поуп.

— Думаю, тебе будет приятно узнать, что Господь к тебе добр. У Фотерингама оказалась небольшая аневризма. Хирург считает, что ему удалось все заштопать и майор поправится.

— Это правда?

— Чистая правда. — Завтра воскресенье, — сказал он. — Я хочу съездить в Белфаст... Как ты, справишься один?

Барри задумался.

— Это тебе поможет. Знаешь, опытные наездники говорят: если упал с лошади, надо как можно скорее опять сесть в седло...

УКРАЇНА: ЦІКАВО ЗНАТИ

Регіна Вороніна

До Дня медичного працівника

Медична практика, на відміну від інших галузей людської діяльності, відома широким колом вузьких спеціалізацій. Кожна з медичних наук починалась зі своїми особливостями, злетами і падіннями, але одне можна сказати напевно – хтось був першим, зачинателем й основоположником. Такі факти про медицину завжди цікавлять істориків та причетних до цієї галузі, широкому загалу небайдужих громадян. Пропонуємо ознайомитись з декількома з них, стосовних саме розвитку медицини на теренах українських земель та за участі наших співвітчизників.

**Лаврик О. 1000 цікавих фактів про Україну / Оксана Лаврик.
– Харків : Віват, 2015. – 256 с. – (Корисна книга).**

Найдавнішим і єдиним давньо-руським **медичним довідником**, що зберігся до наших часів, є лікарський трактат-порадник «Ма-зі» — узагальнена праця про лікування травами, який склала Євпраксія Мстиславна, онука Володимира Мономаха, у X ст.

Найдавнішим **випадком хірургічного лікування**, що згадується в писемних джерелах, є, зокрема, «резанье желве» — вирізання пухлини, зроблене в 1076 р. Святославу Ярославичу.

Першою на Україні **лікарнею-притулком** вважається та, що була відкрита в XI ст. у Печерській лаврі в Києві. Медичну допомогу тут надавали ченці — «лечці».

Першу в Україні **аптеку** було відкрито у Львові в 1445 р.

Перша в Україні **велика лікарня** була побудована в 1880 р. у Кременчуці.

Перше в Україні **наукове медичне товариство** — об'єднання лікарів з метою сприяння розвитку медичної науки і практики (Київське товариство лікарів) — було засноване в 1840 р. З 1886 р. вперше в світі при товаристві по-

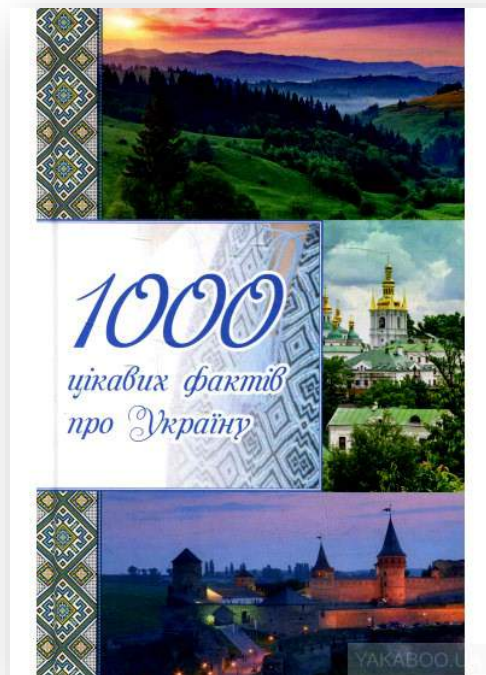
чали проводитися систематичні медичні читання, в яких брали участь діячі медичної науки. При товаристві працювало санітарне статистичне бюро.

Перша в країні **станція швидкої допомоги** була заснована в Києві в 1881 р.

Єдиний в Україні і найбільший в Європі **Інститут геронтології** працює з 1958 р. в Києві. Цей центр вивчення проблем старіння і активного довголіття є базою Всесвітньої організації охорони здоров'я для проведення курсів із соціальних і медичних питань з геронтології.

Першим **видатним лікарем** стародавньої Русі вважається Агапіт, який за свідченням «Києво-Печерського патерика» мав велику популярність серед усіх верств населення стародавнього Києва. Лікував він переважно травами, міг підібрати харчування для хворого. Відомо також, що Агапіт лікував князя Володимира Мономаха.

Перший із вітчизняних **докторів медицини**, ім'я якого нам відоме, був український вчений XV ст. Гео-

ргій (Юрій) Дрогобич. Ступінь доктора йому присвоїли в Болонському університеті в 1482 р., де він викладав астрономію та медицину, а в період 1481-1482 рр. обіймав посаду ректора цього університету.

Першим в Україні **професійним лікарем** вважається аптекар Олександр. У 1490 р. львівський магистрат прийняв його на службу і позичив із міського фонду на створення аптеки 40 злотих.

Поставим памятник врачам...

Поставим памятник врачам
За то, что в битвах погибали
И истекали кровью там,
Где кровь солдатам отдавали.

Поставим памятник врачам
За верность совести и долгу,
Что шли навстречу всем
смертям
Дорогой огненной и долгой.

Поставим памятник врачам
Среди священных обелисков.
Пусть память сохранит векам
Далекое, что было близким.

Поставим памятник врачам!

Е. Аристов

Больничная кровать
В ряду больничных коек.
Как трудно привыкать
К больничному покою.

Где что не миг – то стон
Отчаянья и боли,
Где каждый о своем
Невысказанном горе.

Где торжествует страх,
И теплится надежда,
Где все вершит Аллах,
И в камере одежда,

Где ценишь каждый вздох,
И цедишь жизнь по капле.
За каждой дверью «Ох!...»
И капельницы каплют,

Где тянет размышлять,
Что все мы канем в «лету».
Мне врач сказала: «Спать!» -
А я строчу куплеты.

Прости меня, отец,
Что был не понят нами.
Среди больных сердец
Ты песни пел ночами.

Ты пел, чтоб не робеть
Пред тем, что неизбежно.
Где брал ты силы петь?
Где брал для песни
нежность?

Я не в ладу со сном,
С надеждой жду рассвета,
И думаю о том,
Что песнь моя не спета.

За мной еще куплет
О славе рук умелых.
Ведь мне прибавят лет
Друзья в халатах белых.

Е. Шурак

Кладязь книжковой мудрости

...в советские времена проводилось посвящение в профессию... Молодые специалисты получали халат и колпак... Начинающим коллегам старшие товарищи давали наказ сохранять чистоту белого медицинского халата. Приумножать лучшие традиции лечебного учреждения...

Теперь чаще мы видим врача, медицинскую сестру или санитарочку не в белом халате, а в костюме – курточке и брюках. Они разные по цветовой гамме – и белые, и синие, и зеленые, и других цветов и оттенков. Но суть остается прежней. Своим поведением, своим отношением к работе, к больным, к коллегам мы обязаны свято хранить чистоту медицинской формы – какого бы цвета и какой бы внешней формы она ни была. Сохраняя чистоту нашей формы, мы будем сохранять и честь нашей медицинской профессии...

(Басс-Бугакова Л.И. Честь профессии. – Киев : Триумф, 2007. – 320 с.

[С. 175])

Жизнь Санты. Эпизод седьмой (летний)

С каким нетерпением все мы ждали наступления лета. Вот и дождалась! Жара невыносимая, градусы зашкаливают. Мыслей никаких, от жары мозг просто плавится. Энтузиазм как возникает, так и пропадает. Леня в неравном бою одерживает победу. А можете представить, какое это испытание для организма в 2,5 кг, да еще с повышенной лохматостью! Да, мои друзья, с вами снова я, точка Санта.

Раньше моей отрадой было развлечение с мячами, но и эта радость канула в лету. А предшествовал этому начатый соседями поиск источника слуховых раздражителей. Когда случайно забыли мне оставить любимые мячики, весь подъезд смог просто полноценно отдохнуть. Так был раскочерчен создатель шумовых эффектов. Последствия не заставили себя долго ждать.

У соседей снизу прибавление в семействе, для них большая радость, а для меня начало грустного периода в моей жизни. Все мячики были конфискованы, я осталась в окружении игрушечных меховых и тряпичных изделий, неспособных воспроизвести хоть какой-нибудь звук, их и погрызть-то невозможно! Раньше я сама старалась подкорректировать игрушки на свое усмотрение – глазки, носик, пуговички, бантики... Теперь это строго функция Ларисы, ко мне все доходит уже обработанное

умелыми ручками – без одежды и пластмассовых деталей. Все попытки молодого цветущего организма пошалить пресекаются сразу. Надеюсь, в скором времени жесткий режим тишины будет отменен.

И какие ко мне могут быть претензии, если случайно забытую вещь я пытаюсь попробовать на зуб?! Тем более, когда искушение подстерегает, а желание становится просто непреодолимым. Хозяйка ушла и оставила на самом видном месте ТЕЛЕФОН! Сдержаться не хватило сил. Сам телефон я трогать не стала и, если честно признаться, об него чуть все зубы не сломала, а вот чехол мне понравился, оказался в моем вкусе. Все-таки натурпродукт – кожа мягкая, приятная на цвет и запах, не идет ни в какое сравнение с китайским пластиком. Это и стало провоцирующим фактором для принятия опрометчивого решения – к возвращению Ларисы с чехлом было покончено.

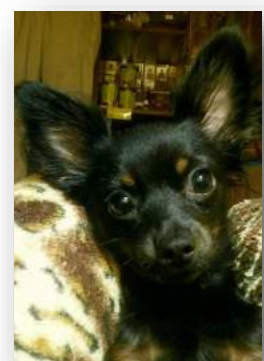
Теперь, с целью сохранности имущества, диван основательно забаррикадирован конструкцией из ступьев, сиденья предварительно заклеены скотчем, а углы мебели обработаны специальным средством. Тотальная проверка на наличие забытых предметов перед выходом обязательна. Но, как говорится, «и на старуху бывает проруха», поэтому сама переживаю – как-

бы чего Лариса не забыла припрятать!

Толчком для предотвращения в дальнейшем ошибок и необдуманных поступков с моей стороны послужила единожды ею проговоренная, а мною вовремя услышанная фраза «Я на этом собаку съела». Представьте, такое услышать, не только аппетит, но и сон пропадет. А чего только стоит любимое Ларисой выражение «Не мала баба клопота – купила поросю». Напрашивается вывод о навязчивом чувстве голода. Может, меня откармливают как хрюшку, хотя умом понимаю – много мяса на мне не нарастет.

А теперь по вечерам мы еще выполняем команды по движению ручки без слов, изучаем язык жестов – сурдоперевод. Правда, в темноте ориентироваться куда сложнее, указанное направление не всегда рассмотришь, но с помощью развитой интуиции и шестого чувства выполняю команды практически без ошибок.

Сама себе удивляюсь – в кого я такая умная!

Хроніка подій

ЗУСТРІЧАЄМО ГОСТЕЙ

4 червня на теренах нашої бібліотеки пройшов семінар з міжнародною участю «Інформаційні технології у медичній освіті», організований кафедрою клінічної фармакології та внутрішньої медицини ХНМУ (завідувач — проф. І. Князькова). Серед учасників — колеги з Харкова,

Івано-Франківська, Києва, Полтави та ін. Для гостей директор Наукової бібліотеки Ірина Киричок провела екскурсію оновленим бібліотечним комплексом, розповіла про сучасні можливості бібліотеки для освіти, науки й дозвілля, створені університетом.

***

5 червня Наукова бібліотека зустрічала колег з Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв (Київ) проф. Віру Загуменную та доц. Ярославу Хіміч — члена Президії Української бібліотечної асоціації (УБА).

Спілкувались, ділились досвідом організації користувачорієнтованого і бібліотечного простору, обмінювались враженнями. Говорили про подальшу

співпрацю, адже наша бібліотека є офіційним партнером УБА!

Цього ж дня ХНМУ зустрічав представників університетів Великої Британії та Литовської Республіки. Метою візиту стало обговорення напрямів діяльності та налагодження шляхів співпраці між університетами. В межах цієї зустрічі гості відвідали Наукову бібліотеку.

Директор Ірина Киричок провела екскурсію по сучасному бібліотечному комплексу та ознайомила гостей з його ре-сурсами та можливостями.

А ще цікавинкою для гостей стали експозиції картин професорів В.О. Коробчанського, С.Ю. Масловського, В.М. Хворостинки в Галереї мистецтв співробітників ХНМУ.

ВІКІТРЕНІНГ ДЛЯ БІБЛІОТЕКАРІВ

Співробітники відділу інформаційних технологій та комп'ютерного забезпечення нашої бібліотеки долучились до проекту з популяризації Вікіпедії з метою наповнення її інформацією про видатних вихованців ХНМУ та історичні події університету. А **12 червня** представник гро-

мадської організації «Вікімедіа Україна» В'ячеслав Мамон провів з нашими колегами тренінг з редагування Вікіпедії. Вони закріплювали знання про те, як коректно створювати статті, правильно і законно працювати з фото, робити дозволи та багато іншого. Сподіваємося, що у нас все вийде!

ВІДБУВСЯ ВЕБІНАР З WEB OF SCIENCE

13 червня в Науковій бібліотеці ХНМУ відбулось підключення до вебінару "Перший раз до Web of Science", який провела Ірина Тихонкова, фахівець компанії Clarivate Analytics. На захід прийшли понад 40 осіб, серед яких науковці ХНМУ разом з проректором з наукової роботи проф. В. М'ясоє-

довим, співробітники нашої бібліотеки та колеги з Фундаментальної бібліотеки ХНАУ ім. В.В. Докучаєва. Перші кроки роботи окреслені, надані рекомендації щодо створення персонального профілю для організації віддаленого доступу співробітників ХНМУ.

ГОЛОВНИЙ ДОКУМЕНТ КРАЇНИ (до Дня Конституції)

День Конституції України є державним святом країни, закріпленим у самій Конституції: «Стаття 161. День прийняття Конституції України є державним святом – Днем Конституції України». З 1996 року відзначається щорічно на честь прийняття головного документа країни.

28 червня 1996 року, після п'яти років з дня набуття незале-

жності, депутати Верховної Ради ухвалили Конституцію України. Нова Конституція закріпила правові основи вже незалежної України, державний суверенітет і територіальну цілісність країни, а також стала важливим кроком щодо забезпечення прав громадянина та людини. Гарантії прав і свобод людини і громадянина – це умови та засоби, що забезпе-

чують ефективну реалізацію кожною людиною і громадянином своїх прав і свобод.

Урочисте підписання тексту Закону «Про прийняття Конституції України і введення її в дію» відбулося 12 липня 1996 року в Маріїнському палаці. Так було завершено черговий етап складного конституційного процесу в Україні.

Оксана Борисова

До дня Конституції на абонементі художньої літератури з читальним залом співробітниками нашої бібліотеки підготовлено книжкову виставку «Правовий гарант держави».

Запрошуємо ознайомитись!

О. С. ПУШКІН І УКРАЇНА

220 років від дня народження знаменитого поета,
класика світової літератури

A stylized, handwritten signature of Alexander Pushkin in blue ink.

*...Напрасно жду. С любовью моей
К поэзии, в душе с тоской глубокой,
Быть может, я под бурей грозных дней
Склонюсь к земле, как тополь одинокий.*
О. С. Пушкин

Великий російський поет та творець сучасної російської мови Олександр Сергійович Пушкін, так і залишився на всі 100% росіянином та невиїзним поетом, якому так і не довелося перетнути межу державного кордону. Імперія не мала бажання ділитися літературним генієм з іншими країнами.

Скористаємось нагодою та пригадаємо деякі факти з життя Олександра Сергійовича, пов'язані з Україною.

4 роки (1820-1824 рр.) зі свого короткого життя Пушкін провів на українських землях у засланні. За своє вільнодумство у віршах його відправили на південь Російської Імперії – в Україну, на перевиховання та виконання чиновницьких функцій з невеликим заробітком. Але поета така ситуація не влаштовувала і працювати він не збирався, адже він – «великий поет і не повинен займатися чимось «земним». Після прохання

генерал-губернатора М. Воронцова попрацювати Пушкін вкотре подав у відставку і повернувся до С.-Петербургу. За період заслання йому вдалося побувати в Одесі, Дніпрі, Чернігові, Маріуполі, Кам'янці, Ніжині, багатьох містах Криму... На кілька днів він завітав до Києва, а взагалі за цей час відвідав 124 населених пункти, де цікавився народною творчістю, громадським та політичним життям України; особливо – життям і діяльністю Івана Мазепи. Проїхавши по країні більше 5 тис. кілометрів, побувавши у самому її серці, у 1828 р. митець пише поему «Полтава» (хоча Полтаву так і не відвідав). В ній передано враження від України, її людей, природи...

Відомо, що Пушкіна обожнював Гоголь. У першій половині 1830 р. вони багато спілкувалися. Пушкін навіть підказував Гоголю ідею деяких творів: «Ревізора», «Мертвих душ».

Літературознавці вважають, що Пушкін сприяв русифікації Гоголя, відходу його від української проблематики і звернення до російської. Свій слід Олександр Сергійович залишив і в творчості Лесі Українки. Адже, «Камінний господар» поетеси багато в чому пов'язаний з «маленькими трагедіями», що демонструє зв'язок російської та української літератури. В радянські часи творчість поета не була забутою, його літературні твори перекладено Тичиною, Бажаном та багатьма іншими українськими авторами.

На честь поета в багатьох містах України встановлено пам'ятники, меморіальні дошки, названо вулиці та парки.

Меморіальна табличка О.С. Пушкіну
в м. Миколаєві

Лише у Києві встановлено декілька меморіальних дошок та 8 пам'ятників і бюстів, його іменем названо вулицю і парк, а також відкрито музей.

Пам'ятник О.С. Пушкіну в парку м. Києва

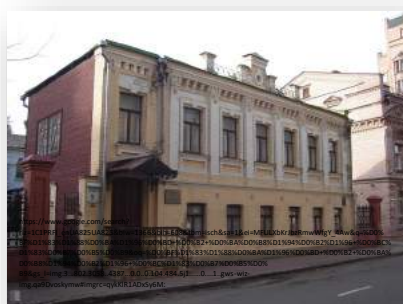
Один із пам'ятників на вході в парк Пушкіна має напис «Пушкіну – український народ». Пам'ятник представляє собою фігуру поета в сидячій позі на постаменті зі сходами з чорного лабрадориту. Висота пам'ятника 7,6 м а сама скульптура – 3,5 м.

Пам'ятник О.С. Пушкіну в м. Одесі

Пам'ятник в Одесі знаходиться на вулиці, де проживав поет, яка сьогодні носить його ім'я (раніше – Італійська). Багато приїжджих люблять з ним фотографуватися, а деякі з відвідувачів навіть цуплять тростинку поета, яку доводиться періодично замінювати.

Нажаль, до Харкова Пушкін так і не завітав, але гостював у знайомого поміщика на Харківщині.

Музей О.С. Пушкіна в м. Києві

Історики припускають, що йому була не до вподоби обстановка в Харківському університеті.

Тексти віршів поета, написаних на Харківщині, можна зустріти у формі рукописів. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського зберігає колекцію зі 104 листів роману «Євгеній Онегін», переписаних жителем м. Лозова Харківської губернії. Харківський педагог та меценат Х. Алчевська твори Пушкіна рекомендувала для читання у народних школах.

До 100-річчя від дня народження поета одну з вулиць Харкова перейменували в Пушкінську, а пізніше у 1904 р. встановили пам'ятник.

До 150-річчя від дня народження поета Харківський російський драматичний театр названо його ім'ям.

Академічний російський драматичний театр ім. О.С. Пушкіна м. Харкова

Використані джерела:

1. Правда, яку ви не знаєте: 13 фактів з життя О.С. Пушкіна. – Режим доступу : <https://kherison.com/blog/pushkin/>
2. Пушкін і Київ. – Режим доступу : <http://www.primetour.ua/ru/company/articles/Pushkin-i-Kiev.html>
3. Пушкин Александр Сергеевич. – Режим доступу : https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D1%83%D1%88%D0%BA%D0%B8%D0%BD,%D0%90%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%81%D0%B0%D0%BD%D0%B4%D1%80_%D0%A1%D0%B5%D1%80%D0%B3%D0%B5%D0%B5%D0%B2%D0%B8%D1%87
4. Пушкин на Украине. – Режим доступу : http://www.gumfak.ru/otech_html/pushkin/referat/071.html

НОТАТКИ ПРО КОНФЕРЕНЦІЮ МЕДИЧНИХ БІБЛІОТЕК УКРАЇНИ

16-17 травня відбулась Міжнародна науково-практична конференція «Медичні бібліотеки України в глобалізованому світі науки, освіти та культури», організована Національною науковою медичною бібліотекою України спільно з Науковою бібліотекою Львівського Національного медичного університету імені Данила Галицького та секцією працівників медичних бібліотек Української бібліотечної асоціації і входить до щорічного Реєстру з'їздів, конгресів, симпозіумів та науково-практичних конференцій.

16 травня, традиційно у День вишиванки, відбулося відкриття конференції, серед учасників – директори та провідні спеціалісти бібліотек медичних вишів, обласних наукових медичних бібліотек, видавці, науковці України, зарубіжні гості та партнери. У вітальному слові проректор з наукової роботи ЛНМУ імені Данила Галицького проф. **Андрій Наконечний** зазначив, що конференція відбувається у Львові – місті, де свого часу з'явився перший «Буквар» Івана Федорова, яке щороку збирає поціновувачів читання на «Форумі книговидавців», в осередку шанувальників слова та збереження традицій. Аташе з питань науки і освіти Посольства Республіки Австрія в Україні, директор Австрійсько-Українського бюро співпраці у Львові пан **Андреас Веннігер** у своєму вітальному слові наголосив на необхідності продовження взаємовигідної міжнародної співпраці. До речі, за підтримки його бюро бібліотекам були подаровані книги наукового, художнього змісту, публіци-

стика. З вітальним словом виступив віце-консул Генерального консульства Республіки Польща у Львові пан **Пьотр Худі** і зазначив: «... глобалізація сучасного світу ставить перед книгозбірнями України серйозні виклики, вирішити які можливо тільки у співпраці».

Вперше за історію проведення науково-практичних конференцій під егідою ННМБ України до участі долучилися представники МОЗ України, зокрема помічник заступника міністра Олександра Лінчевського **Віктор Артеменко**. Розуміючи важливість покладеної на нього місії, він доповів про хід реформи медичної галузі в державі, розповів про бачення вирішення проблем наукових медичних бібліотек, надання їм безкоштовного доступу до найбільших світових наукометричних баз даних, закупівлю наукової та навчальної літератури тощо, вичерпно відповів на запитання учасників конференції.

Першу на форумі доповідь «Медичні бібліотеки України: тенденції трансформації як ознака часу» виголосила новообрана за конкурсом очільниця ННМБУ **Аурелія Відьма**, у якій окремою ризикою підкреслила: «...здатність медичних бібліотек на практиці ... реалізувати ідеї Open Science та Open Education, інтенсивного розвитку і поширення інформаційних технологій ... стати інтелектуальними, інноваційними, процесно-орієнтованими, комунікативними центрами, визнаними медичною спільнотою ... гнучко реагувати на змінні потреби та очікування користувачів».

Ірина Киричок

Проблемні питання комплектування бібліотечних фондів науковими виданнями медичного спрямування, реорганізації роботи з обмінними фондами бібліотек у своєму виступі підняла **Ірина Киричок**.

Директор Наукової бібліотеки Львівського національного університету ім. І. Франка **Василь Кметь** презентував «Філософію-перформенс сучасної бібліотеки у трьох вимірах «пам'ять–простір–революція» та розповів про бібліотеку як територію свободи і зауважив, що «найкраще викладання не замінить собою поганий відбір». Виступ **Ігоря Огури**, приватного підприємця, викликав активне обговорення та чимало питань, адже розмова йшла про надзвичайно проблемні питання в діяльності бібліотек (електронні каталоги, програмне забезпечення, платформа KoHa, статистика тощо). Про новий напрям співпраці ННМБ України з військово-медичними фахівцями Української військово-медичної академії розповіла професор кафедри організації медичного забезпечення збройних сил України **Ірина Пасько**.

Своєю роботою ділились й іноземні гості. Доктор **Даніела Ангеттер-Пфайффер** з Інституту сучасних історичних досліджень Академії наук Австрії представила цікаву доповідь англійською мовою «Вплив Габсбургської монархії на стан освіти у Галичині на прикладі вивчення медицини та природничих наук».

З роботою Головної бібліотеки Медичного університету Варшави ознайомила присутніх її директорка пані **Ірміна Утрата**. У презентації провела віртуальну екскурсію новою будівлею бібліотеки, зупинилась на особливостях дизайну, організації простору та комфорті для користувачів.

Про Яна Глінського та його роботу над укладанням «Біографічного словника лікарів і фармацевтів жертв Другої світової війни» розповів **Кшиштоф Круліковський**, уповноважений представник Округової Лікарської Палати у Варшаві. Ян Глінський включив у перші томи своєї книги відомості про лікарів, які були розстріляні на Вулицьких пагорбах у Львові 4 липня 1941 р.

Виступали й партнери бібліотек. Директор «Unichек Україна» **Андрій Сідлярєнко** розповідав про практики застосування антиплагіатних сервісів в ме-

дичних закладах вищої освіти та можливості бібліотек; наголосив на важливості дотримання принципів академічної доброчесності, назвав бібліотеки ЗВО «ХАБами академічної доброчесності». **Ірина Тихонкова**, представник компанії «Clarivate Analytics українською», зупинилась на актуальних аспектах роботи з Web of Science, в т.ч. про «хижацькі» видання, звернула увагу на питання, які найчастіше ставлять слухачі на семінарах (як знайти журнал, де варто друкувати свою працю, як опублікувати свою статтю безкоштовно тощо).

Цікавих та корисних доповідей було багато, серед них і такі: яскравим прикладом зміни роботи обласної наукової медичної бібліотеки поділилась у своїй доповіді «Громадське здоров'я, як невід'ємна складова діяльності медичної бібліотеки – сучасного навігатора свідомого формування індивідуального та колективного здоров'я суспільства» **Алла Пірог**, головний бібліограф відділу бібліотечних ресурсів КНП «Центр здоров'я та комунікацій» Одеської обласної ради, м. Одеса; «Медичні бібліотеки України: переформатування діяльності» **Світлани Науменко**, зав. відділу організаційної

та науково-методичної роботи ННМБ України; «Наукова та культурно-дослідна краєзнавча робота Харківської наукової медичної бібліотеки» **Ірина Бражник**, директор КЗОЗ «Харківська наукова медична бібліотека».

Впродовж двох днів конференції учасники прослухали понад два десятки доповідей.

17 травня 2019 року відбулися і паралельні заходи: Секція 1. Науково-практичний семінар «Адвокація медичних бібліотек України в умовах децентралізації та медичної реформи» (модератор: Генеральний директор ННМБ України **Аурелія Відьма**); Секція 2. Майстер-клас «Бібліотека як ресурс до успішної здачі «Міжнародного іспиту з основ медицини». Ділимося досвідом у форматі підготовки до здачі єдиного державного кваліфікаційного іспиту (ЄДКІ) (модератор: **Анна Стемпен**, ТОВ «Vilibri»).

Згодом для всіх бажаючих провели екскурсію «Львів бібліотечний». За результатами роботи прийняли Резолюцію та отримали сертифікати.

Нашу бібліотеку представляли директор Ірина Киричок та учений секретар Наталя Гаєва.

Наталя Гаєва

ЗАПРОШУЄМО ОЗНАЙОМИТИСЬ З ВИСТАВКАМИ:

«Постать поза простором і часом»

(120 років від дня народження Е. Хемінгуея, американського прозаїка) – з **21 липня**

«Фундатор українського Відродження»

(200 років від дня народження П.О. Куліша, українського прозаїка, поета, драматурга, перекладача, мовознавця, етнографа) – з **7 серпня**

«Скарби історії - його романів суть»

(95 років від дня народження П.А. Загребельного, українського прозаїка) – з **25 серпня**

«Людина великого темпераменту»

(270 років від дня народження Й.В. Гете, німецького поета, драматурга) – з **28 серпня**

«Символ суверенності» (до Дня Державного Прапора України) – з **23 серпня**

«Мужність героїв Харківщини» (до Дня визволення Харкова від нацистських окупантів) – з **23 серпня**

«Суверенна і єдина» (до Дня незалежності) – з **24 серпня**

*Місце експозиції: Абонемент художньої літератури Наукової бібліотеки
(проспект Науки 4, корпус «Б»)*

Віртуальні виставки на сайті НБ ХНМУ <http://libr.knmu.edu.ua/>

«Тема на часі»:

«Чорнобиль: віддалені наслідки» – з **липня**

«Грудне вигодовування як основа життя» – з **липня**

«Славетні імена»:

До 100-річчя з дня народження Малої Любові Трохимівни – протягом 2019 року

Книжкові виставки:

До 90-річчя з дня народження Циганенка Анатолія Яковича – з 25 червня

«Мультирезистентний туберкульоз: шляхи ефективного лікування» – з **серпня**

*Місце експозиції: Читальна зала наукової літератури Наукової бібліотеки
(проспект Науки 4, корпус «Б»)*

*Вітаємо співробітників бібліотеки
З днем народження у червні!*

Младан Жанну!

Заговору Марину!

Камлик Ірину!

Лідопригору Светіславу!

Сердюк Наталю!

Шуліку Ольгу!

Контакти:

м. Харків,
пр. Науки, 4

тел. (057)7077209

моб. (097)9937709

e-mail: biblio-t@ukr.net

Редакційна колегія:

Киричок І.В. (головний редактор)

Русанова О.А. (відповідальний редактор)

Кустова К.М.

Гаєва Н.Д.

Вороніна Р.В.

